

GUIA DE
TRACTAMENT
NO SEXISTA
DEL LENGUATGE
ADMINISTRATIU

Guia de tractament no sexista del llenguatge administratiu

GUIA DE TRACTAMENT NO SEXISTA DEL LLENGUATGE ADMINISTRATIU

Edició: Fundació Isonomia - Universitat Jaume I. 2016

Autors: Gemma Escrig Gil, Anna Sales Boix i Mª José Orti Porcar

Assessorament tècnic i lingüístic: Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I

Disseny i maquetació:

Joan Rojeski Studio www.joanrojeski.com

Impressió:

Dipòsit legal:

Aquest text està subjecte a una llicència Reconeixement-CompartirIgual de Creative Commons, que permet copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra sempre que s'especifiqui l'autoria i el nom de la publicació fins i tot amb objectius comercials i també permet crear obres derivades, sempre que siguin distribuïdes amb aquesta mateixa llicència.

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/legalcod>

Guia de tractament no sexista del llenguatge administratiu

ÍNDEX

Presentació	9
Introducció	10
Sexisme lingüístic	11
DEFINIR Sexisme lingüístic	11
CONÈIXER Principals problemes dels usos sexistes del llenguatge	13
CONÈIXER Principals usos sexistes del llenguatge	14
VERIFICAR Com es pot comprovar l'ús sexista del llenguatge	17
Processos lingüístics no sexistes	18
CONÈIXER Recursos per a un ús no sexista del llenguatge	18
TRANSFORMAR Recomanacions específiques per a un ús no sexista en el llenguatge administratiu	27
PRACTICAR Exemples pràctics	32
Argumentari	36
Terminologia	38
Referències normatives	43
Bibliografia	44

PRESENTACIÓ

En els darrers anys hem comprovat com les administracions han manifestat públicament la seua aposta ferma per les polítiques d'igualtat i les han instrumentalitzades a través de diferents estratègies i plans d'acció perquè dones i homes siguem copartícpis en la vida social, jurídica, econòmica i política.

L'Excma. Diputació Provincial de Castelló, en continuïtat del seu compromís amb la igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes, considera com a una prioritat dotar d'eines metodològiques per afavorir la correcta implantació de les polítiques d'igualtat als municipis.

En aquesta línia es presenta aquesta GUIA DE TRACTAMENT NO SEXISTA DEL LENGUATGE ADMINISTRATIU, un document orientatiu i clarificador, que ha estat elaborada per la Fundació Isonomia de la Universitat Jaume I de Castelló, amb la finalitat d'afavorir l'ús d'un llenguatge no sexista en les administracions locals de la província de Castelló.

La GUIA s'estructura en diferents apartats. Primerament, ofereix una aproximació al concepte de sexisme lingüístic, presentant els principals problemes que pot causar en els actes comunicatius, els usos sexistes més comuns i les principals claus per a detectar-los. A continuació, es detallen tota una sèrie de recursos per a garantir la igualtat entre sexes en el llenguatge, i s'assenyalen algunes recomanacions i exemples pràctics concrets per a l'àmbit administratiu. Finalment, l'índex es tanca amb un argumentari sobre l'ús inclusiu del llenguatge, una taula dels usos terminològics més freqüents en el llenguatge administratiu, un apartat de referència normativa i les ressenyes bibliogràfiques.

Esperem que aquesta eina siga d'utilitat i pugua permetre revisar i redactar els documents administratius amb un llenguatge inclusiu i igualitari.

INTRODUCCIÓ

L'ús discriminatori del llenguatge o el tractament desigual que donem a les persones segons el seu sexe en els processos lingüístics (sexisme lingüístic) no està en la llengua mateixa, sinó en l'ús que fem d'aquesta. Alguns d'aquests usos no han evolucionat paral·lelament amb els canvis socials i projecten lingüísticament valors d'una cultura que encara mostra romanents de normes patriarcals i androcèntriques que discriminen i tracten de manera desigual les dones (sexisme social). Són usos generalitzats i admesos lingüísticament que oculten i desvaloren tot allò relacionat amb les dones.

Alguns usos del llenguatge en l'àmbit administratiu també poden ser sexistes per no presentar de manera inclusiva les dones i els homes en la comunicació, per la qual cosa es fa necessari replantejar certs hàbits excloents o discriminatoris que s'han naturalitzat en la comunicació administrativa i que, subtilment, oculten, subordinen o tracten de manera desigual dones i homes, i construeixen una realitat que no és representativa ni equitativa.

Actualment tenim un marc jurídic d'àmbit internacional, estatal i autonòmic potent i clar en matèria d'igualtat que insta i justifica, sense cap dubte, la utilització d'un llenguatge no sexista en l'administració.

El llenguatge és ric en recursos i mecanismes. Per a expressar allò que volem comunicar ens permet triar entre les diverses possibilitats aquelles que no són sexistes i tracten d'una manera igualitària homes i dones, respectant les normes gramaticals i la correcció lingüística.

Els usos inclusius del llenguatge en les administracions públiques i, especialment, les administracions locals, per la seua proximitat amb la ciutadania, constitueixen una peça clau dins les polítiques d'igualtat, atès que, de manera transversal, afecten tota la institució.

Esmentar les dones i els homes en el llenguatge no és repetir o duplicar, és mostrar la realitat menys ambigua i més fidel i versemblant, sense excloure, subordinar ni discriminar. Una realitat més justa, equitativa i equilibrada.

SEXISME LINGÜÍSTIC

DEFINIR

Sexisme lingüístic

Per a poder detectar i, per tant, corregir el sexisme lingüístic és important conèixer i diferenciar alguns conceptes.

CONCEPTES CLAU

SEXISME Tracte discriminatori que es dona a una persona en funció del seu sexe.

SEXISME LINGÜÍSTIC Tractament diferencial en l'ús del llenguatge que es dona a les persones basat únicament en funció del seu sexe.

SEXE Conjunt de trets biològics i naturals amb els quals es naix que estableixen la diferència entre mascle i femella.

GÈNERE Conjunt de comportaments socials, creences i valors associats a cada persona en funció del seu sexe biològic i que són independents d'aquest.

GÈNERE GRAMATICAL Tret inherent a determinades paraules per a classificar els substantius en masculí i femení i els adjectius i determinants, per a establir-ne la concordança.

GÈNERE GRAMATICAL

En valencià els **substantius** tenen un gènere (= accident gramatical), un tret inherent que els classifica en masculí i femení: *ajuntament (m) sol·licitud (f)*.

En els **adjectius** i els **determinants** el gènere no és un tret inherent, el tenen per a poder realitzar la concordança gramatical amb el substantiu: *el funcionari casat (m); les dones aturades (f)*.

Quan els substantius fan referència a éssers animats:

- El gènere gramatical pot coincidir amb el sexe de l'ésser animat al qual fa referència: *gos (m) gossa (f); home (m) dona (f)*.

- Una mateixa forma pot ser masculina o femenina i utilitzar-se per a referir-se a éssers animats d'ambdós sexes; el gènere del substantiu el marquen els adjectius i determinants que l'acompanyen: *el demandant estranger (m)*, *la demandant estrangera (f)*.

- Els substantius, sent només masculins o femenins, poden designar indistintament persones o animals d'ambdós sexes (substantius epicens): *mosca, formiga, víctima, persona (f)*; *cocodril, tauró, personatge, ésser humà (m)*.

- Hi ha substantius col·lectius genèrics i abstractes que permeten anomenar éssers animats sense fer referència explícita al seu sexe, independentment del gènere gramatical que tinguen: *alumnat, claustre, exèrcit, equip, veïnat, personal, consell, ramat, esbart (m)*; *gent, ciutadania, població, infància, direcció, gerència (f)*.

Si el referent és inanimat, el cas més habituals és que el substantiu siga només masculí o només femení, tot i que també hi ha una sèrie de substantius “ambigus quant al gènere”: *mostrador (m) taula (f) mar (m /f)*.

Principals problemes dels usos sexistes del llenguatge

Els principals problemes que causen els usos sexistes del llenguatge són:

Invisibilització i androcentrisme

S'oculta les dones o s'obstaculitza la seua identificació mitjançant, com a fórmula més comuna, l'ús sistemàtic del masculí com a genèric i model universal.

Els veïns del barri s'han quedat sense llum

Transmissió d'estereotips

Es manté la identificació d'homes i dones amb rols i papers tradicionalment assignats als uns i a les altres.

Les mares han de portar el control del calendari de vacunes

Falta de simetria

Es produeix per l'ús normalitzat i sistematitzat de fórmules que evidencien el distint tractament basat, únicament, en el factor del sexe de les persones.

La Caballé va actuar amb Josep Carreras

Tractament discriminatori

S'associa el femení amb valoracions pejoratives, despectives o vexatòries que oculten, fins i tot, formes de violència cap a les dones.

Aquesta assignatura és una maria

Masculí com a genèric

L'ús del masculí com a genèric implica l'ús de termes masculins amb la intenció d'englobar les dones i els homes.

Si bé és correcte des d'una perspectiva estrictament lingüística (gènere no marcat), des d'un punt de vista semàntic (significat) pot generar confusió, ja que no deixa clar si es refereix als homes únicament o també a les dones.

Aquests usos sexistes són els més comuns i, en les administracions públiques, solen trobar-se, per exemple, en formularis o en documents tipus com ara instàncies, models d'actes, contractes, etc.

Signat: L'interessat El president El treballador

I perquè així conste, a petició de l'interessat, signe el present document.

Falsos genèrics

Alguns substantius, pel seu ús recurrent, han adquirit la doble funció de designar l'home (masculí específic) i, al mateix temps, englobar els dos sexes (masculí genèric).

La paraula home, per exemple, s'utilitza tant per a designar el gènere humà com, també, un home en sentit particular. El mateix ocorre amb paraules d'ús molt comú com ara ciutadà, treballador, etc.

Aquesta doble identificació simbòlica entranya de vegades confusió, perquè el context no aclareix si es refereix a home en sentit genèric o específic.

Els ciutadans estan cridats demà a les urnes

Salt semàntic

Es produeix quan el genèric masculí es converteix en masculí específic en frases contigües que provoquen confusió semàntica.

En la prehistòria els homes vivien en coves. Els homes eixien a caçar

Asimetria en el tracte a dones i a homes

Són tractaments diferencials no equitatius segons es referisquen a dones o a homes.

Així, per exemple, trobem tractaments de cortesia que, mitjançant la utilització del diminutiu, converteixen les dones en dependents, fan referència al seu estat civil o les infantilitzen. Al contrari, aquests usos no s'utilitzen amb els homes.

És molt clarificador l'exemple que trobem en el *Diccionari Normatiu Valencia (DNV)* quan busquem *senyoret* i *senyoreta*. Per a *senyoreta* (f.) trobem sexisme quan es fa referència al seu estat civil o, fins i tot, quan s'assignen rols estereotipats o treballs que impliquen servei, fet que no ocorre amb *senyoret* (m.).

senyoret -a

1. adj. Malcriat, acostumat a viure bé, a no fer res. *El teu fill és molt senyoret: no col·labora gens en les faenes de casa.*
2. m. TRACT. Tractament que utilitzava l'arrendatari valencià quan es dirigia al propietari de la terra.

senyoreta

1. f. Dona fadrina.
2. f. Dona jove.
3. f. TRACT. Tractament donat a una dona fadrina.
4. f. TRACT. Tractament donat a una mestra o a una dona empleada en un establiment o en una Administració.

Denominació sexuada

Un altre ús que implica falta de simetria té a veure amb la manera de mencionar els homes, identificats usualment pel seu càrrec, ofici o professió, i les dones, que, comunament, són identificades abans pel seu sexe o per la seua relació i dependència d'un home (pare, marit, etc.) que pels seus mèrits o identitat pròpia. Aquest ús no és habitual trobar-lo en sentit invers.

A l'acte han acudit el president i la seua esposa

Aposicions redundants

Consisteix a destacar la condició sexuada de les dones per damunt d'altres qualitats que són pertinents a l'assumepte.

La manifestació va acabar amb la lectura d'un manifest de les dones periodistes

Amb l'expressió *les periodistes* hi hauria prou per a conèixer el sexe de les professionals.

Ordre de presentació

Un ús que evidència la prevalença de l'home a la dona és l'anteposició, com a norma, del primer a la segona. No hi ha cap justificació gramatical que explique l'ús sistemàtic de la forma masculina davant de la femenina.

Un altre exemple clar ens el brinden els diccionaris quan ens presenta sempre les accepcions masculines primer i les femenines després, en tots els diccionaris l'entrada principal sempre es la masculina seguida de la femenina.

Senyores i senyors
Els treballadors i les treballadores d'aquesta fàbrica
Els ciutadans i ciutadanes d'aquest municipi

Associacions lingüístiques pejoratives

En valencià hi ha nombroses veus que connoten insult i menyspreu únicament per a les dones o que, en el seu significat pejoratiu, no tenen correlatiu masculí. Aquests usos lingüístics pejoratius (reconeguts com a col·loq. o vulg. i en altres diccionaris pej.) són abundants als diccionaris.

DNV. Maria. 2f. [col·loq.] ENSENY. Assignatura poc valorada. Només ha aprovat les maries
DNV. Penjoll. 6. m. [col·loq.] Persona de vida dissoluta, especialment aplicat a una dona

Buits lèxics

Parlem de buit lèxic quan en determinades paraules no existeix el seu corresponent dual per a referir-se a l'altre sexe.

Podem identificar els biaixos de sexisme perquè quan es refereix a homes sol tindre un valor positiu i si al·ludeix a dones sol tindre connotacions negatives o de menor valor, paraules que no tenen el seu corresponent dual en l'altre gènere.

<i>Masc. (+)</i>	•	<i>Fem. (-)</i>
<i>Cavallerositat, virilitat</i>	•	<i>No existeix</i>
<i>No existeix</i>	•	<i>Harpia</i>

Duals aparents i vocables ocupats

Els duals aparents són termes que canvien de significat segons s'apliquen a un sexe o a un altre.

En paraules que designen càrrecs o professions, les formes femenines, a vegades, són «vocables ocupats», és a dir, posseeixen un significat inferior o negatiu respecte a la

forma masculina, la qual cosa en dificulta l'ús d'una manera igualitària. Aquests usos són cada vegada menys habituals, tot i que les institucions formals encara recullen aquestes accepcions:

DNV

Alcalde*¹ - *aldessa

1. m. i f. DRET Persona que presidix una corporació municipal. *L'alcalde i els regidors. L'alcaldessa de la ciutat.*

Governant

adj. i m. i f. POLÍT. Que governa, especialment que té la direcció política d'un Estat.

DNV

Alcaldessa

2. f. [col·loq.] Muller de l'alcalde.

***Alcalde*²**

f. DRET Alcaldessa.

Governanta

f 1 PROF. Majordoma.

2 f. PROF Dona que té al seu càrrec el personal de servicis en un hotel

VERIFICAR

Com es pot comprovar l'ús sexista del llenguatge

Podem utilitzar una eina molt senzilla per a comprovar si un enunciat o un missatge té tints de sexisme:

REGLA DE LA INVERSIÓ: consisteix a substituir la paraula dubtosa pel seu corresponent de gènere oposat i analitzar si la situació descrita és equitativa per a ambdós sexes o si, al contrari, perjudica un d'ells.

Els treballadors d'aquest ajuntament tindran gratuïtat en el servei de guarderia municipal.

Inversió

Les treballadores d'aquest ajuntament tindran gratuïtat en el servei de guarderia municipal.

PROCESSOS LINGÜÍSTICS NO SEXISTES

CONÈIXER

Recursos per a un ús no sexista del llenguatge

La llengua és rica en recursos que permeten fer un ús inclusiu i igualitari del llenguatge i evitar els problemes morfosintàctics, lexicosemàntics i estilístics descrits amb anterioritat. Es recomana, per tant, utilitzar els múltiples recursos que la llengua proveeix, alternant-los i triant els més adequats a cada context comunicatiu, segons criteris d'eficiència, estil o llegibilitat, entre d'altres.

Per a això és important, en primer lloc, conèixer les distintes alternatives lingüístiques per a després adquirir perícia per a utilitzar-les.

RECURSOS PER A UN ÚS NO SEXISTA DEL LLENGUATGE

1. Ús del masculí i del femení adequat al sexe de la persona a qui es refereix.
2. Utilització de substantius genèrics, col·lectius o abstractes per a englobar ambdós sexes.
3. Ús d'estructures alternatives al masculí genèric.
4. Simetria en el tractament.
5. Desdoblament, duplicitat o denominació doble per a incloure els dos sexes.
6. Aposicions explicatives després de la utilització del masculí.
7. La barra inclinada i altres símbols.

1. ÚS DEL MASCULÍ I DEL FEMINÍ ADEQUAT AL SEXE DE LA PERSONA A QUI ES REFEREIX

Quan ens referim a una persona concreta de la qual coneixem el sexe s'ha d'utilitzar la forma femenina o masculina corresponent.

La tècnie de l'Ajuntament, Rosa Tell... La tècnica de l'Ajuntament, Rosa Tell...

Feminització dels termes

S'ha d'evitar l'ús de la forma masculina per a denominar les dones en diferents ocupacions. Cal feminitzar els termes sempre que siga necessari i anomenar les dones en les professions, els càrrecs, els llocs de treballs, els oficis i les titulacions. Així es visibilitza i reforça la presència de les dones en llocs tradicionalment ocupats per homes, i a la inversa.

⋮ *L'oficial, Pere Bora...*

L'oficiala, Rosa Tell...

⋮

Anaposar l'article davant un mot invariable

En aquells càrrecs o professions que s'anomenen de manera única, és l'article el que ha d'indicar el sexe de la persona:

⋮ *La conserge, Rosa Tell...*

El conserge, Pere Bora...

⋮

EXEMPLES DE SUBSTANTIUS COMUNS
QUANT AL GÈNERE O DE GÈNERE COMÚ:
masculí o femení (com.)

Acabament en: -ta

acròbata, astronauta, pirata

Acabament en: -ista

pianista, tenista, futbolista, periodista

Acabament en: -cida

homicida, suïcida, parricida

Acabament en: -arca

jerarca, monarca, oligarca

Acabament en: -cola

terrícola, cavernícola, arborícola

Acabament en: -e

cònjuge, conserge, jove, noble

Acabament en consonant: -nt

cantant, delinqüent, terratinent, viatjant (però: *ajudant/ajudanta, client/clienta*)

Altres

àrab, etiop, miop

Molts dels noms acabats en -nt, sovint provinents d'adjectius postverbals, han adoptat la marca -a en el femení i no són, per tant, invariables: *ajudant/ajudanta, aprenent/aprenenta, client/clienta, comediant/comedianta, pretendent/prendenta, servent/serventa*.

La coordinació i la concordança en formes dobles

Quan el càrrec o lloc de treball té una forma doble cal utilitzar la forma femenina o masculina corresponent tant en el substantiu com en l'article i la resta de paraules que modifiquen el substantiu.

• El tècnic administratiu, Pere Bora...	L'oficial administratiu, Pere Bora...	•
• La tècnica administrativa, Rosa Tell...	L'oficiala administrativa, Rosa Tell...	•

2. UTILITZACIÓ DE SUBSTANTIUS GENÈRICS, COL·LECTIUS O ABSTRACTES PER A ENGLOBALAR AMBDÓS SEXES

És recomanable utilitzar **formes genèriques** (persona, víctima...) i **substantius col·lectius** (família, funcionariat, ciutadania...) quan es redacten documents adreçats o referits a una col·lectivitat de persones (grup d'homes i dones) o a una persona de manera genèrica (siga home o dona). Aquestes paraules, independentment del gènere gramatical que presenten, inclouen tant les dones com els homes.

L'activitat està dirigida als joves...	• L'activitat està dirigida a la joventut...	•
Els electors decidiran a les urnes...	• L'electorat decidirà a les urnes...	•

També poden utilitzar-se, depenent del context, en els supòsits en els quals siga possible, **substantius abstractes** o **construccions metonímiques**, al·ludint al càrrec, lloc de treball, ofici o títol amb preferència a la designació de la persona que l'ocupa, l'exerceix o el posseeix:

• tresoreria (el tresorer), alcaldia (l'alcalde), presidència (el president), direcció (el cap- • el director), inspecció (l'inspector), consergeria (el conserge), regidoria (el regidor)...	•
--	---

Igualment, pot fer referència al lloc geogràfic (comarca, poble, regió, país...) en lloc de les persones que l'habiten: Castelló (els castellanenes).

• Seran funcions de la Presidència (del president) la convocatòria de les reunions...	•
• El sondeig mostra que Castelló (els castellanenes)...	•

3. ÚS D'ESTRUCTURES ALTERNATIVES AL MASCULÍ GENÈRIC

Omissió o substitució del subjecte, l'article o el determinant

En aquells casos en què el substantiu té una única terminació per a ambdós sexes i on l'article o el determinant assumeixen la funció de delimitar el gènere, en alguns contextos, un recurs fàcil per a evitar un ús sexista és ometre l'article o el determinant:

- *Les ajudes estan dirigides a adolescents (~~als~~ adolescents)...*
- *Recomanacions dirigides a majors (~~als~~ majors) de 60 anys...*

De vegades també és possible substituir-lo per un pronom no marcat pel gènere (determinants, adverbis, pronoms, construccions...): qui, cada, qualsevol...

- *El contribuent...*
- *Tots els residents poden utilitzar...*
- *Nascuts a Castelló ciutat...*
- *Els regidors i l'alcalde...*
- *Cada contribuent...*
- *Qualsevol resident pot utilitzar...*
- *Naturals de Castelló ciutat...*
- *Les autoritats municipals...*

O eludir el subjecte sense alterar-ne el sentit:

- *El sol·licitant ha de presentar...*
- *Els usuaris cal que mostren el seu DNI...*
- *Caldrà presentar...*
- *Recorde mostrar el seu DNI...*

Ús de perífrasi per a designar els dos sexes

Un altre recurs per a evitar l'ús abusiu del masculí com a genèric és utilitzar una perífrasi, és a dir, un gir en el llenguatge per a dir el mateix d'una manera més inclusiva.

Sovint, les perífrasis inclouen un substantiu col·lectiu o genèric que porta un complement:

- *La població immigrant, el personal administratiu/contractat, la plantilla municipal, l'equip de govern, la comissió avaluadora, el comitè de l'empresa, les víctimes concentrades, la persona interessada, el cos policial, les persones amb discapacitat, l'ésser humà, la comunitat escolar, el poble castellonenc, la part licitadora/contractant...*

Però també poden presentar un canvi més ampli d'estructura:

Dret a ser tractat correctament...

Estaran obligats a...

Molt agraïts per la vostra col·laboració...

Han estat guardonats Rosa Tell i Pere Bora

Benvinguts a aquest acte

Dret a un tracte correcte...

Tindran l'obligació de...

Us agraïm la vostra col·laboració...

Han rebut el guardó Rosa Tell i Pere Bora

Us donem la benvinguda a aquest acte

A vegades només cal canviar un nom per un adjectiu:

Drets humans (drets de l'home)

Acta notarial (acta del notari)

Cossos funcionarial (cossos de funcionaris)

O canviar una estructura amb participi marcat per una altra estructura amb substantiu més preposició:

Amb empadronament a (estar empadronat a), tindre interès a (estar interessat en), tindre l'obligació de/ amb l'obligació de (estar obligat a), en adopció (adoptat), amb autorització (autoritzat), amb qualificació (qualificat), amb facultats per (facultat per), amb la deguda documentació (degudament documentat), amb formació en (format en)...

Utilització d'estructures impersonals

Podem eludir el masculí genèric o l'ús reiterat de formes dobles si ometem la referència directa al sexe del subjecte en la construcció gramatical recurrent a l'ús d'estructures verbals amb “es” impersonal i d'infinitius i gerundis:

Seran beneficiaris i beneficiàries d'aquestes ajudes...

Cal que el contractista haja prestat caució o fiança

Si els tècnics tingueren més recursos atendrien millor als usuaris

Es beneficiaran d'aquestes ajudes...

Cal haver prestat caució o fiança

Tenint més recursos, milloraria l'atenció

4. SIMETRIA EN EL TRACTAMENT

En les fórmules de tractament

Cal utilitzar el nom i el cognom, sols el nom, etc., de manera simètrica en homes i dones per tal de garantir un tractament equitatiu:

- *El senyor Bora i la senyora Rosa Tell*
- *El senyor Pere Bora i la senyora Rosa Tell*
- *El senyor Bora i la senyora Tell*

S'han d'evitar fórmules de tractament que impliquen significats que van més enllà del sexe de la persona, com per exemple, referències a l'estat civil o que presenten la dona en una posició de subordinació o dependència (dona de, esposa de, vídua de...) perquè també són asimètriques:

- *El senyor Pere Bora i la senyoreta Rosa Tell*
- *La senyora de Bora*
- *Separació de Pere Bora i la seua esposa Rosa Tell*
- *El senyor Pere Bora i la senyora Rosa Tell*
- *La senyora Rosa Tell*
- *Separació de Pere Bora i Rosa Tell*

Evitar l'ús de parells incorrectes, duals aparents, vocables ocupats, buits lèxics i associacions pejoratives

És necessari abandonar qualsevol ús que no tracte amb igualtat les dones i els homes en el llenguatge administratiu i evitar accepcions asimètriques, com per exemple:

- *Ha quedat vacant la plaça de dona de la neteja/dona de fer feines personal de neteja*
- *En un formulari: home femella dona*
- *Pere Bora ha agraït el suport de la seua dona, Rosa Tell*
- *Pere Bora ha agraït el suport de la seua esposa, Rosa Tell*

Alternança de l'ús del masculí i el femení

Quan es desdobra i es fa un ús consecutiu de les formes masculines i femenines es recomana alternar l'ordre de presentació per a fer un tractament igualitari cap als dos sexes, ja que no hi ha cap justificació gramatical que indique que s'haja d'anteposar sempre el masculí:

Veïns i veïnes, ja sabeu que estem a la vostra disposició...
Les sòcies i els socis d'aquesta agrupació...

No subordinar en les comparacions entre subgrups masculins i femenins

En les construccions comparatives i superlatives cal evitar l'ús d'una forma femenina que anomena les dones al costat d'una masculina usada per a referir-se tant a homes com a dones:

Cada vegada hi ha més dones entre els estudiants d'idiomes
Cada vegada hi ha més dones que estudien idiomes
Els estudis d'idiomes cada vegada tenen més dones

5. DESDOBLAMENT, DUPLICITAT O DENOMINACIÓ DOBLE PER A INCLoure ELS DOS SEXES

Desdoblament, duplicitat o denominació doble

Quan no es troben altres recursos més idonis una altra opció per a evitar el sexisme lingüístic és desdoblar els adjectius o substantius corresponents (incloure en la redacció les dues formes separades per i, o, etc.).

Benvolgudes i benvolguts membres de la corporació municipal...

A vegades ens interessa recalcar que el missatge va dirigit a persones d'un o de l'altre sexe i s'utilitza la duplicitat o denominació doble amb aquest propòsit.

Per exemple, és el cas dels càrrecs, llocs de treball o professions que han estat ocupades tradicionalment per un sexe o per l'altre. En aquest cas és recomanable la utilització de la forma doble precisament per a remarcar que poden ser ocupades per persones d'un sexe o de l'altre:

Oferta pública per a cobrir la plaça de bibliotecari o bibliotecària
Seran la treballadora o el treballador social qui...

Les formes dobles (amb la mateixa arrel) poden repetir-se senceres o pot doblar-se només el determinant o només el substantiu (tant si la paraula és invariable com si no):

- *Els candidats i les candidates*
- *Els i les candidates*
- *Els candidats i candidates*
- *Informació per als professionals i les professionals*
- *Informació per als i les professionals*

Preferència

En les situacions en què s'opte per la duplicitat i encara que la recomanació general és l'alternança (masculí-femení i femení-masculí), en àmbits especialment masculinitzats, com són els relacionats amb els estudis, els treballs i professions, i per a reforçar la presència femenina, es proposa anteposar aquest sexe menys representat en la professió o càrrec al qual ens referim com a mesura de visibilització preferent que ajudarà a trencar els estereotips sexistes en el treball i la segregació en l'àmbit laboral. En aquest sentit s'aconsella expressament aquest ús en convocatòries i ofertes de treball.

- *Es convoca una plaça de mecànic o mecànica*
- *Es necessita netejador o netejadora*
- *L'administratiu o administrativa que es presente a la plaça...*

Coordinació i concordança de proximitat

Tot i que normalment es realitza la concordança en masculí plural, en els casos en què s'utilitzen les dues formes consecutivament (masculí-femení, femení-masculí) si cal fer una coordinació amb els noms, s'ha de fer una concordança de proximitat. L'adjectiu i la resta de modificadors (determinants) han de concordar amb el substantiu més pròxim, però qualifiquen els dos.

- *Quan els consellers i conselleres siguem nomenades per al càrrec...*
- *Quan les conselleres i els consellers siguem nomenats per al càrrec...*

En qualsevol cas, cal evitar la repetició o l'ús de paraules quan no són necessàries.

- *El director o la directora general / El director general o la directora general...*

6. APOSICIONS EXPLICATIVES DESPRÉS DE LA UTILITZACIÓ DEL MASCULÍ

En el cas que s'empri el masculí genèric, i per a fer més variats els textos, es pot recórrer a l'ús d'aposicions explicatives que clarifiquen que l'ús del masculí respon a una funció genèrica i fa referència també al femení. Cal recordar, no obstant això, que hi ha recursos més recomanables i evitar l'ús del masculí genèric sempre que siga possible.

- *L'objectiu és proporcionar a tots, homes i dones, una opció per a...*
- *Perquè ells, dones i homes d'avui en dia...*

7. LA BARRA INCLINADA I ALTRES SÍMBOLS

L'ús de la barra inclinada, és a dir, escriure la forma masculina i, separada per la barra, la femenina, és un recurs lingüístic que va tindre un ús generalitzat en els primers intents d'usos no sexistes del llenguatge.

Es recomana la utilització d'altres recursos i la restricció de l'ús de la barra inclinada, bàsicament, a impresos i formularis (documents oberts) per qüestions d'espai i llegibilitat.

En utilitzar-la és recomanable alternar l'ús del masculí i del femení en l'ordre de presentació:

• *El/la sol·licitant*

• *Mestra/e*

L'ús de símbols i altres formes anàlogues (@, x, -, etc.) s'ha fet popular en determinats àmbits com la publicitat, les pàgines web o les xarxes socials per a dirigir-se als dos sexes (alumn@s, vosaltrxs, etc.). Aquests usos no són admissibles en el llenguatge administratiu ni, en general, en el llenguatge comú, perquè no poden pronunciar-se i no tenen reconeixement lingüístic com a marques de gènere gramatical.

alumn@

• *alumnat, alumna o alumne*

soeïxs

• *personal associat, personal soci, socis o sòcies*

Recomanacions específiques per a un ús no sexista en el llenguatge administratiu

DOCUMENTS ADMINISTRATIUS

Els documents administratius poden classificar-se en dos tipus, depenent de les persones destinatàries:

Documents oberts: són aquells dels quals no es coneix el nom de la persona destinatària o la que intervinrà en el procediment administratiu. En conseqüència, no és possible conèixer amb antelació el seu sexe.

Documents tancats: aquells en què es coneix el nom de la persona o persones destinatàries o a les quals es dirigeix o fa referència el text.

Es faciliten a continuació algunes indicacions i alternatives per a redactar alguns dels documents administratius més comuns d'una manera inclusiva i no sexista.

Documents oberts

En aquest cas no sabem el sexe de la persona destinatària, ja que poden anar dirigits a persones dels dos sexes o tindre una destinació múltiple o indeterminada. Per tant, és recomanable l'ús d'expressions neutres o despersonalitzades, no marcades pel gènere, per a evitar el sexisme lingüístic.

Són documents oberts els formularis, impresos genèrics, circulars, cartes obertes, convocatòries (ofertes de treball, ajudes, beques, concursos...), etc.

Algunes recomanacions que poden facilitar la redacció d'aquests documents amb un llenguatge igualitari són:

Utilització de fórmules dobles, genèrics o col·lectius en els encapçalaments.

Benvolgut senyor, benvolguda senyora *Exemplar per a l'administració*

Inclusió de la informació referent a les dades personals d'una manera no marcada.

Ús no recomanable

Sr./Sra.:

El/la sol·licitant:

Nascut/da:

Domiciliat/da en:

• *Alternativa*

• *Nom:*

• *Sol·licitant:*

• *Lloc de naixement:*

• *Domicili:*

Utilització d'expressions neutres en l'apartat corresponent a la firma. Actualment s'ha generalitzat l'ús de l'expressió "firma" o "signatura". Uns altres exemples són:

Ús no recomanable

L'interessat

El treballador

El sol·licitant

El destinatari

El sotasignat D.

• *Alternativa*

• *La persona interessada*

• *La persona treballadora*

• *La persona sol·licitant, sol·licitant*

• *La persona destinatària*

• *Firma, signatura*

En la menció de col·lectius professionals o càrrecs, així com pel que fa a la condició, caràcter o qualitat de les persones que intervenen, es recomana utilitzar el masculí i el femení conjuntament, en fórmula genèrica o bé en forma doble.

Ús no recomanable

Funcionaris no associats

• *Alternativa*

• *Personal funcionari no associat*

• *Funcionariat no associat*

• *Funcionàries i funcionaris no associats*

En les referències a organismes o unitats administratives se suggereix fer ús de noms abstractes en lloc de personalitzar en el càrrec de qui les ocupa.

Ús no recomanable

El regidor

El secretari

• *Alternativa*

• *La Regidoria*

• *La Secretaria*

En la correspondència administrativa, per exemple, convé usar, per referir-se a la persona destinatària, el tractament de vós (en lloc de vostè), perquè permet unificar

el tractament a persones de sexe diferent, ja que cal tenir en compte que el receptor o receptora de l'escrit pot ser un home o una dona.

Ús no recomanable

El/la convidem

Convidar-la/lo

• *Alternativa*
•
•
• *Us convidem*
•
• *Convidar-vos*

Documents tancats o personalitzats

En els documents tancats coneixem el sexe de la persona que intervén en el procés administratiu, per tant, cal utilitzar en les referències del text el gènere gramatical corresponent: masculí per a homes i femení per a dones.

Són documents tancats les cartes, les nòmines, les actes, els contractes, els convenis, etc.

Aquests documents s'han de redactar de manera personalitzada segons el sexe de la persona a qui es dirigeixen o fan referència, utilitzant en les distintes parts del document la diversitat de recursos proposats en aquesta guia i evitant les marques de gènere innecessàries.

Recomanacions per a altres processos administratius

En discursos

Mencionar tant les dones com els homes i fer un ús ordenat i coherent dels recursos proposats.

Ús no recomanable

Bon dia a tots.

Benvinguts a aquest acte

• *Alternativa*
•
•
• *Bon dia.*
• *Us donem la benvinguda a aquest acte*

En memòries i informes

Mencionar tant les dones com els homes i fer un ús ordenat i coherent dels recursos proposats, i indicar, particularment, la participació d'homes i dones en cada una de les activitats realitzades (variable sexe).

	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>Total</i>
<i>Participants</i>	25	30	55

La introducció de la variable «sexe» en els programes informàtics (incorporació del camp «sexe» en els registres), entre altres, permet:

- Adequar el llenguatge dels documents al sexe de les persones a les quals es refereixen.
- Desenvolupar estadístiques amb perspectiva de gènere.
- Realitzar el seguiment de la participació de dones i d'homes.

En la publicitat, pàgines web i xarxes socials institucionals

Visibilitzar les dones i els homes d'una manera equilibrada, tant en el llenguatge com en les imatges.

En la nomenclatura dels organismes

Reanomenar allò que no s'adequa a la realitat social.

Ús no recomanable

Regidoria de la dona

Associació de pares d'alumnes

• *Alternativa*

• *Regidoria d'igualtat*

• *Associació de mares i pares d'alumnes*

En la nomenclatura i retolació de llocs de treball específics

En la firma del correu electrònic, en les targetes de visita, en la retolació de les infraestructures, etc., sempre que siga nominal, cal esmentar el lloc de treball d'acord amb el sexe de la persona.

• *Rosa Tell. Tècnica de joventut*

Pere Bora. Tècnic de joventut

En els organigrames i la relació de llocs de treball

En la relació de llocs de treball (RLT) i organigrames de les administracions públiques és molt important denominar els llocs de treball sense marca de gènere, utilitzant, quan siga necessari, genèrics, substantius abstractes o construccions metonímiques.

• *Secretaria*

Auxiliar

Ordenança

Agent

• *Personal tècnic*

Intervenció

Direcció

Coordinació

• *Personal*

Cap

• *administratiu*

A vegades ens trobem amb llocs de treball en els quals és difícil trobar el seu equivalent sense marca de gènere. En aquests supòsits, abans d'utilitzar el masculí (peó, bibliotecari, tècnic) o femení (treballadora social, netejadora) es recomana denominar el lloc de treball mitjançant fórmules dobles.

• *Bibliotecari/bibliotecària*
• *Educador/educadora*

Treballador/treballadora social
Bidell/bidella

En les ofertes o convocatòries d'ocupació

En les ofertes o convocatòries d'ocupació, en ser obertes tant a homes com a dones, han de designar-se els llocs oferts mitjançant termes sense marca de gènere o l'ús del desdoblament. Tot i que la barra no és un recurs adequat, en aquest context, podria utilitzar-se si hi ha limitacions d'espai.

• *Genèric: Es convoca una plaça per a personal tècnic de joventut*
• *Desdoblament: Es convoca una plaça de tècnic o tècnica de joventut*
• *Barra: Tècnic/a de joventut*

Recordem

En les ofertes d'ocupació, relació de llocs de treball, convocatòries de concursos i oposicions, beques i ajudes, o altres qüestions relatives a la funció pública, així com la publicitat que d'aquestes es realitzi, s'insta la redacció de tal manera que homes i dones es troben reflectits explícitament per tal de visibilitzar que l'administració pública es dirigeix i convoca per igual les dones i fer explícit, així, el seu compromís amb la igualtat de tracte entre dones i homes.

Ús no recomanable

Els candidats

Ser espanyol

Llicenciat/diplomat/graduado en

Alternativa

*Les persones candidates; qui opte-
concorrega*

Tindre nacionalitat espanyola

*Amb llicenciatura/diplomatura/grau en Dret
Llicenciat o llicenciada/diplomat o diplo-
mada/graduado o graduada*

PRACTICAR

Exemples pràctics

CONSIDERACIONS GENERALS

En els usos del llenguatge, l'administració no pot fer distincions entre homes i dones.

El llenguatge administratiu ha de eliminar termes i expressions sexistes o discriminatòries.

Exemples de documents administratius

Sol·licitut

LOGOTIP

Nom del/la sol·licitant..... DNI:.....
Nascut/a el dia.....de.....de.....
Domiciliat en
Licenciat/da o graduat/a en.....

EXPOSE: Que.....

SOL·LICITE: Que.....

L'interessat;

Lloc i data:

REGIDORIA DE COMERÇ
I CONSUMIDORS

LOGOTIP

Nom i cognoms:..... DNI:.....
Data de naixement:.....
Domicili:.....
Titulació:.....

EXPOSE: Que.....

SOL·LICITE: Que.....

(firma)

Lloc i data:

REGIDORIA DE COMERÇ
I CONSUM

És millor evitar, sempre que siga possible, l'ús de la barra com a recurs inclusiu.

Es recomana utilitzar termes i fórmules sense marca de gènere en la identificació i signatura (*nom i cognoms, firma*).

Conveni

LOGOTIP

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE...

REUNITS
D'una part, el Sr. Rosa Tell, ~~alcalde~~ de l'Ajuntament...
D'una altra part, el Sr. Pere Bora, rector de la Universitat...

Els ~~dos representants~~, es reconeixen mútuament capacitat jurídica suficient i,

EXPOSEN
1. (...)

CLÀUSULES
1.(...)
I en prova de conformitat amb tot el que s'ha establert, ~~els representants~~ d'ambdues Institucions, firmen aquest document, per duplicat, en el lloc i data indicades.

Per l'Ajuntament Sr. Rosa Tell Alcalde	Per la Universitat Sr. Pere Bora Rector
--	---

..... de..... de....

LOGOTIP

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE...

ES REUNEIXEN
D'una part, Rosa Tell, alcaldessa de l'Ajuntament ...
D'una altra part, Pere Bora, rector de la Universitat.....

Les dues parts, es reconeixen mútuament capacitat jurídica suficient i,

EXPOSEN
1. (...)

CLÀUSULES
1.(...)
I en prova de conformitat amb tot el que s'ha establert, les dues parts, signen aquest document, per duplicat, en el lloc i data indicades.

Per l'Ajuntament Rosa Tell Alcaldessa	Per la Universitat Pere Bora Rector
---	---

..... de..... de....

S'ha de personalitzar el tractament formal i el càrrec en funció del sexe de la persona que l'ocupa.

Es proposa fer ús de termes i fórmules sense marca de gènere (*es reuneixen* i *les parts*). També ometre tractaments com *Sr.* o *Sra.*

Acta de reunió

LOGOTIP

ACTA DE LA REUNIÓ DE... Núm. 1/2016 del dia 10 de gener de 2016

Assistents: Absents:

President: Rosa Tell

Secretari: Pere Bora

Vocals:

Ordre del dia:

1.

2.

A les 18.00 hores, **reunits** en els-
assistents en

Desenvolupament de la sessió:
S'alça la sessió a les ... hores, de la qual, com a Secretari estenc la present acta.

El Secretari (firma) Vist i plau El-President (firma)

LOGOTIP

ACTA DE LA REUNIÓ DE... Núm. 1/2016 del dia 10 de gener de 2016

Assistents: Absents:

Presidenta: Rosa Tell

Secretari: Pere Bora

Vocals:

Ordre del dia:

1.

2.

A les 18.00 hores, **es reuneixen** en les
persones indicades anteriorment en

Desenvolupament de la sessió:
S'alça la sessió a les ... hores, de la qual, com a Secretari estenc la present acta.

El Secretari (firma) Vist i plau La Presidenta (firma)

En ser un document tancat és necessari personalitzar els càrrecs en funció del sexe de les persones que els ostenten.

Cal eliminar estructures o termes marcats que dificulten la inclusió de dones i homes al llenguatge i optar per alternatives neutres (es reuneixen, les persones indicades, etc.)

Invitació

LOGOTIP

~~L'alcalde~~ i ~~els regidors~~ de l'Ajuntament de...

Es complauen a convidar-~~le~~ a que tindrà lloc el pròxim dia de de

Castelló de la Plana, 10 de gener de 2016

LOGOTIP

Les autoritats municipals (o 'La corporació municipal') de l'Ajuntament de...

Es complauen a convidar-vos a que tindrà lloc el proper dia de de

Castelló de la Plana, 10 de gener de 2016

La identificació s'ha de correspondre amb el sexe de qui convida.

A vegades podem utilitzar fórmules genèriques per a identificar una col·lectivitat integrada per homes i dones (*autoritats* o *corporació*).

Les fórmules de tractament neutre (*vos, us*) afavoreixen l'ús inclusiu del llenguatge.

Altres exemples

Oferta de treball

LOGOTIP

Contractació temporal per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social.

Es necessita:

- ~~Un oficial~~ amb permís de conduir C o C1
- ~~Una administrativa~~

Els ~~candidats~~ han d'estar ~~aturats~~ i ~~inscrits~~ com a demandants d'ocupació.

~~Interessats~~ han de dirigir-se a l'Oficina d'Ocupació Municipal per a més informació.

LOGOTIP

Contractació temporal per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social.

Es necessita:

- Una oficiala o oficial amb permís de conduir C o C1
- Un administratiu o administrativa

Requisits:

Acreditar estar a l'atur amb inscripció com a demandant d'ocupació.

Dirigiu-vos a l'Oficina d'Ocupació Municipal per a més informació.

Targeta

LOGOTIP

Rosa Tell
Tècnica de Joventut

LOGOTIP

Rosa Tell
Tècnica de Joventut

ARGUMENTARI

RIQUESA

Les llengües es caracteritzen per la seua riquesa i disposen de múltiples recursos lingüístics que ens permeten triar entre diverses alternatives i possibilitats aquelles més adequades per a fer un ús inclusiu del llenguatge.

CORRECCIÓ

El llenguatge inclusiu no canvia la gramàtica, busca modificar els hàbits i usos discriminatoris des de les possibilitats que ofereix la gramàtica sense alterar el significat i atenent el context comunicatiu en què s'utilitzen.

PROGRÉS

El llenguatge no és quelcom estàtic i mort, les llengües són vives i no poden quedar-se obsoletes davant els avanços i les fites polítiques i socials aconseguides en la nostra societat. Si s'adapten a l'evolució tecnològica, amb més motiu s'hauria de mostrar voluntat per a modificar usos i pràctiques que no són igualitàries i democràtiques per a les dones i que no es corresponen amb la realitat.

ECONOMIA LINGÜÍSTICA

Una de les principals crítiques al llenguatge igualitari és que alenteix, recarrega, allarga i força el discurs. L'ús correcte del llenguatge no sexista va més enllà de duplicar, de desdoblar, etc., i disposa de moltes alternatives que responen a criteris d'economia lingüística i permeten comunicar-se sense haver d'utilitzar un major nombre de paraules, fins i tot poden reduir-lo i simplificar-lo. No obstant això, l'economia lingüística mai es pot anteposar a l'ambigüïtat, a la correcció gramatical o a la representació fidedigna de la situació comunicativa.

FORMACIÓ

La correcta utilització del llenguatge igualitari requereix formació prèvia. El llenguatge no sexista és molt més que posar la a, que duplicar o separar amb la barra (/). És necessari informar-se i formar-se per a entendre'l en la seua complexitat i poder fer-ne un ús correcte depenent dels diferents contextos i tenint en compte totes les possibilitats que ofereix.

VOLUNTAT

Tot i que, molt possiblement, alguns usos del llenguatge que hem après al llarg de la nostra vida són sexistes i que aquests usos no són deliberats i malintencionats, és important canviar-los i fer-los més igualitaris. El primer pas per a aconseguir-ho és familiaritzar-se amb les recomanacions i començar a posar-les en pràctica en el dia a dia, a poc a poc, per a després millorar amb el temps.

PRIORITAT

Tot i que moltes vegades es trivialitza la necessitat d'utilitzar un llenguatge no sexista, i es pensa que hi ha coses més importants de què ocupar-se, és necessari tindre en compte que el llenguatge és un dels instruments més àmpliament utilitzats per a intervindre en la realitat.

COHERÈNCIA

Els diferents recursos que utilitzem al llarg d'un document han d'estar cohesionats i equilibrats, cal que s'utilitzen de manera coordinada i es mantinguen en totes les parts. Cal tindre present no només la forma sinó també el fons del missatge així com les imatges que puguen acompanyar el document.

IMPACTE

Fer un ús inclusiu pot tindre un impacte en el públic al qual ens dirigim en el sentit d'afavorir el sentiment d'integració, el reconeixement i la participació de dones i homes en tots els camps en què es desenvolupa la seua vida.

LEGALITAT

Com es pot veure a l'apartat d'aquesta guia corresponent a la normativa, l'ús d'un llenguatge no sexista en les administracions està perfectament regulat i es tracta, en darrera instància, d'una qüestió de compliment de la legalitat en la funció pública.

TERMINOLOGIA

Recull de formes masculines i femenines més habituals als documents administratius amb algunes propostes de formes genèriques o sense marca de gènere. Caldrà seleccionar aquelles que s'ajusten millor al context en què es vulguen utilitzar. No totes són vàlides per a tots els contextos comunicatius.

En alguns casos no hi ha genèrics perquè no existeixen (agutzil) o perquè “no funcionen” en els usos lingüístics actuals (equip monitor o monitorat).

En alguns casos, l'ús d'aquestes formes alternatives requereix una reelaboració de la frase: “Els adolescents tenen una actitud rebel” utilitzant aquestes formes seria “En l'adolescència es té una actitud rebel”.

Forma masculina (el, els)	Forma femenina (la, les)	Usos alternatius sense marca de gènere
adjunt, adjunts	adjunta, adjuntes	personal adjunt
admès, admesos	admesa, admeses	les admissions les persones admeses
administratiu, administratius	administrativa, administratives	el personal/cos/equip administratiu el personal/cos/equip d'administració la plantilla administrativa/ d'administració
adolescent, adolescents	adolescent, adolescents	l'adolescència
adoptat, adoptats	adoptada, adoptades	les persones adoptades/en adopció
advocat, advocats	advocada, advocades	l'advocacia, els serveis jurídics, el personal jurídic
aficionat, aficionats	aficionada, aficionades	l'afició, les persones aficionades
afectat, afectats	afectada, afectades	les persones afectades, la comunitat/part afectada
agutzil, agutzils	agutzil, agutzils	
ajudant, ajudants	ajudanta, ajudantes	l'ajudantia, el personal ajudant
alcalde, alcaldes	alcaldessa, alcaldesses	l'alcaldia
alumne, alumnes	alumna, alumnes	l'alumnat

arxiver, arxivers	arxivera, arxiveres	l'arxiu
assistent, assistents	assistent, assistents	l'assistència, el públic assistent
assessor, assessors	assessora, assessores	l'assessoria, l'equip/el personal/el consell assessor
autor, autors	autora, autores	l'autoria, qui firma
auxiliar administratiu, auxiliars administratius	auxiliar administrativa, auxiliars administratives	el cos/personal auxiliar administratiu la plantilla auxiliar administrativa/d'administració
becari, becaris	becària, becàries	el personal becarí, les persones becàries/amb beca
candidat, candidats	candidata, candidates	les candidatures, la persona candidata
cap de..., caps de...	cap de..., caps de...	la direcció del...
ciutadà, ciutadans	ciutadana, ciutadanes	la ciutadania, el poble, la societat, la població
client, clients	clienta, clientes	la clientela
col·laborador, col·laboradors	col·laboradora, col·laboradores	hi ha col·laborat, hi col·labora, amb la col·laboració de, col·laboracions
col·legiat, col·legiats	col·legiada, col·legiades	el col·legi, la persona col·legiada
conseller, consellers	consellera, conselleres	la conselleria, el consell
conserge, conserges	conserge, conserges	la consergeria
consumidor, consumidors	consumidora, consumidoras	les persones consumidores, qui consumeix
contractat, contractats	contractada, contractades	el personal contractat, les persones contractades
convidat, convidats	convidada, convidades	les persones convidades
coordinador, coordinadors	coordinadora, coordinadores	la coordinació
crític, crítics	crítica, crítiques	la crítica
delegat, delegats	delegada, delegades	la delegació
demandat, demandats	demandada, demandades	la part/persona demandada
demandant, demandants	demandant, demandants	la part/persona demandant
destinatari, destinataris	destintaria, destinatàries	la destinació, el destí, la persona destinatària

diplomats, diplomats	diplomada, diplomades	la diplomatura, persona diplomada en, amb la diplomatura en...
director, directors	directora, directores	la direcció, l'equip/el cos/el personal directiu
edil, edils	edil, edils	
elector, electors	electora, electores	l'electorat
empleat, empleats	empleada, empleades	el personal laboral, la plantilla, qui treballa
empresari, empresaris	empresària, empresàries	l'empresariat, el teixit empresarial
encarregat, encarregats	encarregada, encarregades	el personal encarregat, l'equip encarregat, la persona a càrrec de
estudiant, estudiants	estudianta, estudiantes	l'estudiantat
expert, experts	experta, expertes	el personal expert
funcionari, funcionaris	funcionària, funcionàries	el funcionariat, el personal funcionari, la funció pública
formador, formadors	formadora, formadores	el personal formador
infermer, infermers	infermera, infermeres	el personal d'infermeria
informàtic, informàtics	informàtica, informàtiques	el personal informàtic/d'informàtica
interí, interins	interina, interines	el personal interí, la plantilla interina, les persones interines
interessat, interessats	interessada, interessades	la part/persona interessada
interventor, interventors	interventora, interventores	el cos/l'equip interventor, el personal d'intervenció
home, homes	dona, dones	l'ésser humà, la humanitat, el gènere humà, la gent, les persones, l'espècie humana
jove, joves	jove, joves	la joventut, el jovent, les persones joves
jubilat, jubilats	jubilada, jubilades	les persones majors, la tercera edat, la gent gran, les persones jubilades
jutge, jutges	jutgessa, jutgesses	la judicatura, el jutjat
lector, lectors	lectora, lectores	el públic lector
llicenciat, llicenciats	llicenciada, llicenciades	amb la llicenciatura de, persones llicenciades en, persona llicenciada en

mestre, mestres	mestra, mestres	el cos/equip de mestres, el cos/ equip docent, el professorat, el claustre
metge, metges	metgessa, metgesses	el personal mèdic
monitor, monitors	monitora, monitores	
oficial, oficials	oficiala, oficiales	
operari, operaris	operaria, operàries	el personal operari
peó, peons	peona, peones	
polític, polítics	política, polítiques	
pres, presos	presa, preses	la població reclusa
president, presidents	presidenta, presidentes	la presidència
professor, professors	professora, professores	el professorat, l'equip/el cos docent, la plantilla docent, el claustre
proveïdor, proveïdors	proveïdora, proveïdores	les entitats/empreses proveïdores
recaptador, recaptadors	recaptadora, recaptadores	la recaptació, el servei/cos de recaptació
rector, rectors	rectora, rectores	el rectorat
redactor, redactora	redactora, redactores	l'equip de redacció, la redacció
responsable, responsables	responsable, responsables	la persona responsable, responsables
secretari, secretaris	secretària, secretàries	la secretaria
síndic, síndics	síndica, síndiques	la sindicatura
soci, socis	sòcia, sòcies	les persones sòcies, l'associació, l'agrupació, el club, la penya
sol·licitant, sol·licitants	sol·licitant, sol·licitants	la persona/part sol·licitant
sota signant, sota signants	sota signant, sota signants	firma, signatura, firmat, signat
tècnic, tècnics	tècnica, tècniques	el personal/ l'equip tècnic
tercer, tercers	tercera, terceres	terceres persones/parts (físiques i jurídiques)
tinent d'alcalde/ alcaldessa, tinent d'alcaldia	tinenta d'alcalde/ alcaldessa, tinenta d'alcaldia	tinença d'alcaldia, a càrrec de/que ocupa una tinença d'alcaldia

titulat, titulats	titulada, titulades	amb la titulació de, persona amb titulació, la persona titulada, el personal titulat, titulació
treballador, treballadors	treballadora, treballadores	la plantilla, el personal, les persones treballadores, qui treballa
treballador social, treballadors socials	treballadora social, treballadores socials	el personal, l'equip de treball social
tresorer, tresorers	tresorera, tresoreres	la tresoreria
tutor, tutors	tutora, tutores	la tutoria, la persona tutora, tutoritza
usuari, usuaris	usuària, usuàries	les persones usuàries
veí, veïns	veïna, veïnes	el veïnat, el veïnatge, la comunitat
vocal, vocals	vocal, vocals	la vocalia
voluntari, voluntaris	voluntària, voluntàries	el voluntariat, les persones voluntàries, el personal voluntari
xiquet, xiquets	xiqueta, xiquetes	la infància, les criatures, les persones menors, el bebè, l'infant

REFERÈNCIES NORMATIVES

Resolució 14.1 aprovada per la Conferència General de la UNESCO, en la seua 24a reunió apartat 1 del paràgraf 2. 1987.

Resolució 109 aprovada per la Conferència General de la UNESCO, en la seua 25a reunió, paràgraf 3. 1989.

Recomanació de 21 de febrer de 1990 del Consell de Ministres de la Unió Europea. Eliminació del llenguatge sexista.

Ordre del Ministeri d'Educació i Ciència per a adequar la denominació dels títols oficials. 1995.

Els títols acadèmics oficials han d'adequar-se a la condició femenina o masculina de qui els obtinga.

LLEI 9/2003, de 2 d'abril, de la Generalitat, per a la Igualtat entre Dones i Homes.

Article 48. El llenguatge no-sexista en els escrits administratius

Les administracions públiques valencianes posaran en marxa els mitjans necessaris perquè tota norma o escrit administratiu respecten en la seua redacció les normes relatives a la utilització d'un llenguatge no sexista.

LLEI ORGÀNICA 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Article 14. Criteris generals d'actuació dels Poders Públics

Als efectes d'aquesta Llei, són criteris generals d'actuació dels poders públics:
11. La implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques.

LLEI 4/2012, de 15 d'octubre, de la Generalitat, per la que s'aprova la Carta de Drets Socials de la Comunitat Valenciana.

Article 11. Del llenguatge

D'acord amb el que estableix la disposició addicional quarta de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, les institucions i administracions de la Generalitat evitaran utilitzar un llenguatge que implique discriminació, menyscabament o minusvaloració per a qualsevol persona o col·lectiu.

BIBLIOGRAFIA

ALARIO TRIGUEROS, Carmen et al. *Nombra en femenino y en masculino. La representación del femenino y el masculino en el lenguaje*. Ministerio de Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer. Madrid. 1995.

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2011): *Manual de documentació administrativa*. València.

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2014): *Diccionari normatiu valencià (DNV)*. València

AYALA CASTRO, M. Concepción et al. *Guía para un uso igualitario del lenguaje administrativo*. Delegación de Igualdad. Servicio Provincial de la Mujer. Málaga. 2004.

CUENCA, Maria Josep (coord.). *Guia d'ús per a un llenguatge igualitari* (valencià). Universitat de València. Unitat d'Igualtat. València. 2012.

GARCÍA MESEGUER, Álvaro. *¿Es sexista la lengua española?: Una investigación sobre el género gramatical*. Paidós. Barcelona. 1994.

Guía de tratamiento no sexista de la información y la comunicación en la Universitat Jaume I. Fundación Isonomia. Universitat Jaume I. Castellón de la Plana. 2010.

Igualdad, Lenguaje y Administración: propuestas para un uso no sexista del lenguaje. Conselleria de Benestar Social. Generalitat Valenciana. València. 2009.

Informe sobre el lenguaje no sexista en el parlamento europeo (Aprobado por decisión del Grupo de Alto Nivel sobre Igualdad de Género y Diversidad el 13 de febrero de 2008). Parlamento Europeo. 2008.

Informe sobre el lenguaje no sexista (ANEXO I. Orientaciones específicas para el español). (Aprobado por decisión del Grupo de Alto Nivel sobre Igualdad de Género y Diversidad el 13 de febrero de 2008). Parlamento Europeo. 2008.

Instrucción de 16 de marzo de 2005, de la Comisión General de Viceconsejeros, para evitar un uso sexista del lenguaje en las disposiciones de carácter general de la Junta de Andalucía.

IZQUIERDO, Maria Jesús. *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la UAB*. Servei de Llengües. Universitat Autònoma de Barcelona. 2008.

LOMAS GARCÍA, Carlos. (coord.). *Diferencia sexual y diversidad lingüística. ¿Iguales o diferentes? Género, diferencia sexual, lenguaje y educación*. Barcelona. Paidós. 1999.

LLEDÓ CUNILL, Eulàlia. *Profesiones en femenino*. Instituto de la Mujer, Madrid, 1996.

LLEDÓ CUNILL, Eulàlia. *Manual de llengua per visibilitzar la presència femenina*. Beat. Barcelona. 2011.

Manual de documents i llenguatge administratiu II. 3^a ed. Servei de Llengües i Terminologia Publicacions de la Universitat Jaume I. Universitat Jaume I. Castelló. 2009.

MEDINA GUERRA, M. Antonia (coord). *Manual de lenguaje administrativo no sexista*. Área de la mujer. Ayuntamiento de Málaga. Málaga. 2002.

MENÉNDEZ MENÉNDEZ, María Isabel. *Lenguaje administrativo no sexista*. Instituto Andaluz de la Mujer. 2006.

Recomendaciones para un uso no sexista del lenguaje. Servicio de lenguas y documentos. UNESCO. París. 1999.

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...